

# GU- INNO- VART



© Joan Iriarte Ibarz

## La poètica musical de **Josep Guinovart**

Hi ha artistes amb una clara vocació omnicomprensiva. El seu esforç consisteix a oferir respostes a moltes de les preguntes sorgides en el context en què viuen, pensen i creen, i així esdevenen portaveus d'una època. Sovint es dona el cas que, a més, tenen un ferm compromís social i empatitzen, sobretot, amb els sectors més marginals de la societat. D'aquesta manera, ells mateixos han d'actuar al marge, i aquest és un indret que no està exempt de perill.

No parlem de la pretensiosa idea wagneriana de l'obra d'art total ni tampoc de la tan gastada pluridisciplinarietat que ens arriba des del context de l'art contemporani, sinó més aviat de l'actitud "nietzscheniana" que, a través d'una mirada artística del món, crea valors i fa que cada gest de la nostra vida sigui una creació artística. I aquest acte de crear valors és possible, és clar, des d'un terreny sòlid i des d'unes concepcions del món i de la societat curosament elaborades. En molts casos, aquesta mateixa actitud anhela entendre i plasmar els sentiments que deriven d'altres manifestacions artístiques en tant que, amb elles, hi ha una connexió directa o un ressò primordial.

És per això que les obres d'un artista així esdevenen polièdriques. Transcendeixen la mateixa disciplina. On hi veiem un quadre, també hi podem llegir un poema o escoltar una peça musical.

Un dels principals interessos artístics de Guinovart va ser la música, això explica que, més enllà de ser un melòman, la integrés tan bé en moltes de les seves obres, de manera que si de vegades ens trobem davant d'autèntiques peces musicals, en d'altres ens sembla poder escoltar-la a través d'un cos tangible que no és ni un instrument musical ni un aparell reproductor. Aquesta és la força de l'abstracció "guinovartiana", amb les seves pròpies particularitats, amb el seu caràcter únic i inconfusible.

Pocs com ell han estat capaços d'acostar-nos al jazz des d'una obra plàstica. A *John Coltrane* (1980) ens fa l'efecte que ens vulgui comunicar els sentiments que sorgeixen escoltant, per exemple, *Giant Steps*: una figura fràgil feta de tubs de ferro, enlairant-se cap al cel i alliberant-se del cos. La tonada ens fa venir pell de gallina, el solo de saxo ens fa lleugers com àngels i ens evadeix d'allò físic. Però també ens vol presentar el músic més espiritual i fora del món que va ser Coltrane.

Com a amant del jazz i, en concret, de la trompeta, dins aquesta col·lecció d'obres dedicades a aquest estil no podia faltar el seu peculiar homenatge a qui fou un dels creadors del *bebop*: *Dizzy Gillespie* (1986), on apareix, és clar, sostenint l'instrument amb les mans amb la campana cap amunt.

A *Homenatge a Alberta Hunter* (1987) hi ha un clarinet des d'on emana el so que ens porta cap a la llum de l'escenari, on hi ha la presència de la cantant que omple l'espai escènic amb les seves lletres iròniques que diuen veritats com a punys. És com una ascensió cap a la saviesa.

La tragèdia de la cantant de blues Bessie Smith, que després de ser aclamada als escenaris va caure en l'oblit i va morir dessagnada en patir un accident de cotxe, la veiem reflectida en el seu homenatge (1986). Al capdamunt de tot, sembla reposar-hi un àngel blanc, en contrapartida a l'emperadriu del blues que, per ser negra, un hospital es va negar a atendre.

Guinovart també era un apassionat del *cante jondo*. Tot el que ens evoca aquesta manera de cantar, ho va exposar a l'obra *Jondo (s/a)*. En l'artista, hi descobrim la recerca d'unes arrels molt profundes a través dels cants d'una terra concreta que emanen de les entranyes de l'ànima com si fossin pregàries. Perquè ell tenia el do de la terra, adquirit de ben petit en el paisatge de rostoll d'Agramunt.

Gràcies al vincle estret que va mantenir amb la poesia, també va deixar testimonis de la seva passió per Lorca des d'una relació directa amb la música. Les *Guitarres lorquianes* (1988) són objectes poètics que, tot d'una, ens presenten l'imaginari del poeta andalús i la seva vinculació amb el flamenc, a més de tota mena de referències al *cante jondo* i, en definitiva, a la constel·lació de sentiments que es deriven de tot plegat.

Tot allò que pot arribar a expressar la veu humana era d'interès per a Guinovart. Per això també ens va acostar a l'òpera i a les mitologies i temàtiques que trobem en obres com per exemple el *Tannhäuser* de Wagner. El quadre amb aquest mateix títol (2007) ens presenta la cara del poeta medieval alemany damunt de fragments de partitures. A *Luisa Miller 4* (2007), s'hi entreveu la difícil relació d'amor entre Rodolfo i Luisa, prohibida pel pare d'aquell, i que Verdi va plasmar en aquesta òpera.

Tot plegat, la música com a art abstracte ens evoca idees que, per fer-les presents en peces tangibles, cal que siguin reduïdes amb molta cura a uns símbols concrets que conformaran una obra abstracta. O bé, si es dona el cas, hi ha el recurs del poema plasmat en un quadre: lletres convertides en dibuixos, paraules que es transformen en colors. Podem dir, per tant, que l'empatia d'en Guino vers la poesia i la música el van fer poeta i músic.

**Marc Egea**  
Maig de 2018

**Comissariat**

Fundació Privada Espai Guinovart Agramunt

**Producció**

Museu de la Música de Barcelona

**Muntatge i Il·luminació**

CROQUIS S.A.  
Departament Tècnic i d'Escena de L'Auditori

**Disseny Gràfic**

Vänster and Lei

**Text**

Marc Egea i Ger

**Traduccions**

Monday Translations

**Producció Audiovisual**

Magnètic Film

**Música**

Carles Santos; Cantata Gui-no-vart, 2007

**Fotografia**

Joan Iriarte Ibarz

**Agraïments**

Col·lecció Rafael i Maria Teresa Santos Torroella  
Col·lecció Bassat  
Col·lecció Adela Puigdemogolas  
Col·lecció Oriol Jordana i Gabriel Esgueva  
Col·lecció Fundació Privada Espai Guinovart Agramunt  
Galeria Joan Prats  
Coral d'Avui d'Agramunt  
Cor Eurídice de Les Borges Blanques  
Pep Puig  
Marc Egea



Museu de la Música  
L'Auditori  
Lepant, 150. Barcelona  
Tel. 93 256 36 50

# L'AUDITORI

L'Auditori és un consorci de



Amb la col·laboració de

